

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 21 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

Protokolant:st. sek. sąd. Marta Jurga

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 roku w Poznaniu

odwołania A. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w P.

z dnia 10 lipca 2013 roku Nr (...)

w sprawie A. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P.

o emeryturę

oddala odwołanie.

SSO Małgorzata Kuźniacka-Praszczyk

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 lipca 2013 rokuznak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227) i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z dnia 18 czerwca 2013 roku, odmówił **A. S. (1)** prawa do emerytury z powodu nieudowodnienia przez niego na dzień 1 stycznia 1999 roku co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił A. S. (1) zatrudnienia w Powiatowym Zarządzie Dróg i Ulic w G. w okresie od 2 września 1968 roku do 1 maja 1973 roku, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył na tę okoliczność stosownych dokumentów, a dokumenty znajdujące się w posiadaniu organu rentowego nie potwierdzają zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodniony okres składkowy i nieskładkowy w ilości 30 lat, 3 miesięcy i 10 dni, w tym staż pracy w wymiarze 13 lat, 5 miesięcy i 8 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji, wniesionym z zachowaniem wymaganego trybu i przepisanej terminu, A. S. (2) domagał się jej zmiany w całości poprzez przyznanie mu prawa do emerytury i ustalenie, że praca wykonywana przez niego w okresie od 2 września 1968 roku do 1 maja 1973 roku w Zarządzie Dróg i Ulic w G. na stanowisku mechanika samochodowego, maszynisty spycharki, maszynisty walca spalinowego, wymieniona w wykazie A Dział V punkt 3 - maszynista ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku oraz w Zarządzeniu Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 roku Dział V punkt 3 podpunkt 20

- maszynista walców drogowych była wykonywana w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu pisma odwołujący podniósł, że umowa o pracę została rozwiązana w dniu 1 maja 1973 roku, przed wejściem w życie kodeksu pracy i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 roku. W tym czasie nie obowiązywały wzory świadectw pracy w warunkach szczególnych. Pracę mechanika samochodowego, później maszynisty spycharki odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy budowie dróg lokalnych. Okoliczność tę mogą potwierdzić J. N. – kierownik i W. D. - kierownik warsztatu. W dalszej treści pisma odwołujący podał, że przedłożył organowi rentowemu angaż zmieniający stanowisko pracy na stanowisko pomocnika maszynisty spycharki z dnia 1 września 1971 roku wydany przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. Powiatowy Zarząd Dróg (...) nr (...)1- (...), zaświadczenie kwalifikacyjne nr 3/17/72 potwierdzające wykonywanie pracy maszynisty walca spalinowego oraz aneks do umowy z dnia 11 września 1972 roku w sprawie zatwierdzenia stawki zaszeregowania w zawodzie maszynisty walca spalinowego. Do odwołania A. S. (2) dołączył pisemne zeznania świadków J. N. i W. D..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania, przytaczając okoliczności wskazane w uzasadnieniu decyzji. Dodatkowo wyjaśnił, że konkretne stanowiska pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w poszczególnych zakładach pracy wymieniają zarządzenia resortowe i uchwały wydane przez właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze (§ 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku). Oceny merytorycznej środków dowodowych w sprawach o ustalanie uprawnień do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, takich jak kserokopie dokumentów potwierdzających okresy takiej pracy, dokonuje organ rentowy prowadzący postępowanie w sprawie. Ograniczona swoboda prowadzenia postępowania dowodowego skutkuje tym, że w przypadku braku odpowiednich dokumentów lub złożenia dokumentacji budzącej jakiegokolwiek wątpliwości organ rentowy wydaje decyzję odmowną przy czym głównym środkiem dowodowym jest świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, które powinno zawierać dane dotyczące przyporządkowania danego stanowiska pracy do rodzaju prac określonych w wykazach A i B stanowiących załącznik do cytowanego rozporządzenia, dane wynikające z prowadzonej przez pracodawcę ewidencji stanowisk pracy w szczególnych warunkach, ewidencji zatrudnionych na nich pracowników oraz stosownych zapisów w aktach tych pracowników. Z przedłożonych przez odwołującego dokumentów wynika, że był on zatrudniony w okresie od 2 września 1968 roku do 1 maja 1972 roku jako mechanik samochodowy, pomocnik maszynisty i maszynista walca spalinowego. Brak jest możliwości ustalenia czy praca wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy. W związku z tym organ rentowy nie mógł zaliczyć w/w okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący A. S. (1) urodzony w dniu (...), ma wykształcenie zawodowe, z zawodu jest kierowcą.

W dniu 2 września 1968 roku, odwołujący będąc uczniem (...) Szkoły Zawodowej w G., rozpoczął praktyczną naukę w zawodzie mechanika samochodowego w Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G.. Odwołujący pracował w warsztacie przez trzy dni w tygodniu, a przez pozostałe trzy dni uczęszczał do szkoły. Na ostatnim roku nauki odwołujący miał więcej zajęć praktycznych w warsztacie. Na wyposażeniu warsztatu były trzy kanały remontowe, wspólnie z odwołującym pracowało jeszcze dwóch uczniów oraz od pięciu do siedmiu mechaników. Do zakresu obowiązków odwołującego należała naprawa pojazdów. Wszystkie te prace odwołujący wykonywał do końca czerwca 1971 roku, pod nadzorem kierownika warsztatu W. D. w warsztacie lub w kanałach remontowych. Po zakończeniu praktycznej nauki zawodu A. S. (1) podjął pracę w Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G., w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 1 września 1971 roku odwołujący został skierowany przez J. N. pełniącego wówczas funkcję kierownika Powiatowego Zarządu Dróg (...) do Wytwórni (...) w G. pod G. na stanowisko pomocnika maszynisty spycharki. Praca odwołującego polegała na obsłudze maszyny mielącej kamienie, odwołujący sortował i wkladał na przyczepę gruz, który stanowił później podłoże pod budowane drogi. Jako pomocnik maszynisty spycharki odwołujący jeździł z operatorem spycharki i pomagał mu w usuwaniu drzew na terenie przeznaczonym pod budowę dróg, ponieważ przy obsłudze spycharki musiały pracować co najmniej dwie osoby. Sporadycznie odwołujący jeździł na spycharce.

Wszystkie te prace odwołujący wykonywał przez około sześć miesięcy. Po odbyciu kursu operatora walca spalinowego odwołujący pracował w okresie od 15 maja 1972 roku do 1 maja 1973 roku na stanowisku maszynisty walca spalinowego, obsługując spycharkę na budowie dróg.

Począwszy od 2 maja 1973 roku do 24 kwietnia 1975 roku odwołujący pełnił zasadniczą służbę wojskową w jednostce Wojsk Rakietowych w B..

A. S. (1) pracował w pełnym wymiarze czasu pracy przez sześć dni w tygodniu. Za świadczoną pracę odwołujący otrzymywał wynagrodzenie według kategorii osobistego zaszerogowania w systemie godzinowym, na warunkach przewidzianych w Układzie Zbiorowym Pracy w Budownictwie z dnia 15 marca 1958 roku wprowadzonym wraz z załącznikami dodatkowymi dla resortu komunikacji. Umowa o pracę została rozwiązana z odwołującym przez Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...) w P. D. Utrzymania Ulic w G., będące następcą prawnym Powiatowego Zarządu Dróg (...) w G. w dniu 1 maja 1973 roku na zasadzie porozumienia między zakładami.

W świadectwie pracy wystawionym w dniu 26 stycznia 1978 roku wskazano, że odwołujący był zatrudniony w okresie od 2 września 1968 roku do 1 maja 1973 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy i zajmował stanowisko mechanika samochodowego. Powiatowy Zarząd Dróg (...) w G. został postawiony w stan likwidacji.

W Archiwum Państwowym w P. Oddział w G. nie zachowała się dokumentacja osobowa odwołującego.

Dowód: dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych odwołującego Nr (...) w postaci: angaż z dnia 1 września 1971 roku Nr (...) -I- (...), zaświadczenie kwalifikacyjne nr 3/17 /72 z dnia 11 września 1972 roku oraz a neks do umowy z dnia 11 września 1972 roku, zaświadczenie z dnia 15 maja 1975 roku znak (...), świadectwo pracy z dnia 26 stycznia 1978 roku Nr 000-IV- (...); zeznania odwołującego przesłuchanego w charakterze strony k.19, k.54-55, zeznania świadków J. N. i W. D. k.45-46; wypis z książeczki wojskowej k.6 akt kapitału początkowego (...) -2001

Od 16 maja 1975 roku odwołujący jest zatrudniony w spółce (...) Sp. z o.o. w G., w pełnym wymiarze godzin na stanowisku kierowcy. W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9 stycznia 2012 roku potwierdzono, że w okresie od 1 kwietnia 1985 roku do 31 marca 1998 roku i od 1 kwietnia 1988 roku do 30 września 1998 roku odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców samochodów ciężarowych, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów, o których mowa w wykazie A Dział VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz. U. Nr 8, poz. 43) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego (pojazdu członowego i specjalnego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym co najmniej 3,5 tony) - kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, wymienionych w wykazie A Dziale VIII poz. 2 pkt 1 oraz 2 zawartym w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Była to praca w szczególnych warunkach i za taką została uznana przez pozwany organ rentowy, który uwzględnił odwołującemu okres zatrudnienia od 1 kwietnia 1985 roku do 31 marca 1998 roku i od 1 kwietnia 1988 roku do 30 września 1998 roku w wymiarze 13 lat, 5 miesięcy i 8 dni, na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9 stycznia 2012 roku.

W dniu 17 czerwca 2013 roku A. S. (1) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddziale w P. wniosek o emeryturę.

Dowód: dokumenty znajdujące się w aktach emerytalnych odwołującego Nr (...) w postaci: zaświadczenia z dnia 17 czerwca 2013 roku, świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9 stycznia 2012 roku, karty przebiegu zatrudnienia z dnia 9 lipca 2013 roku, wniosku o emeryturę z dnia 17 czerwca 2013 roku

W dniu 10 lipca 2013 roku pozwany organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, od której ubezpieczony wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego w Poznaniu.

A. S. (1) ukończył w dniu 18 kwietnia 2013 roku 60 lat.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku A. S. (1) legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 30 lat, 3 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 30 lat, 2 miesięcy i 17 dni okresów składkowych oraz 23 dni okresów nieskładkowych.

Odwołujący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powyżej powołanych dowodów.

Dokumenty te Sąd uznał za w pełni wiarygodne i przydatne dla potrzeb niniejszego postępowania, albowiem zostały one sporządzone przez osoby do tego uprawnione w ramach przysługujących im kompetencji i w przewidzianej prawem formie.

Nadto ich treść i forma nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Natomiast dokumenty prywatne stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach (art. 245 kpc).

Fakt nie kwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów pozwolił na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Wskazać należy, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych okoliczności wynikające z dokumentu prywatnego mogą być dowodzone wszelkimi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego środkami dowodowymi.

Istota sporu w zakresie ustaleń faktycznych sprowadza się do oceny, czy odwołujący A. S. (1) wykonywał przez okres co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach.

Postępowanie dowodowe na wskazaną okoliczność zostało ograniczone zgodnie z żądaniem odwołującego zgłoszonym w odwołaniu i podtrzymanym na rozprawie w dniu 27 września 2013 roku do badania charakteru zatrudnienia odwołującego w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G. w okresie od 2 września 1968 roku do 1 maja 1973 roku.

Sam fakt zatrudnienia odwołującego w rzeczonym przedsiębiorstwie oraz ogólny staż pracy odwołującego pozostaje poza sporem. Okoliczności te nie były kwestionowane przez pozwany organ rentowy.

Rozstrzygając powyższą kwestię Sąd oparł się więc na zeznaniach przesłuchanych w toku postępowania świadków oraz twierdzeniach odwołującego przesłuchanego w charakterze strony.

Zeznania świadków okazały się spójne, ponieważ świadkowie potrafili umiejscowić w czasie pracowniczy okres zatrudnienia odwołującego, na tę okoliczność operowali datami, pomimo znacznego upływu czasu. Świadek W. D., pracował Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G. w latach 1968-1973, do 1971 roku pełnił funkcję kierownika warsztatu. Świadek potwierdził, że odwołujący od września 1968 roku, będąc uczniem (...) Szkoły Zawodowej odbywał praktyczną naukę w zawodzie mechanik samochodowy w warsztacie, w którym świadek pracował i pod jego kierunkiem wykonywał bieżące naprawy pojazdów na terenie warsztatu i w kanałach remontowych. Świadek kategorycznie stwierdził, że praca odwołującego w warsztacie nie była pracą w szczególnych warunkach. Nadto W. D. zeznał, że odwołujący po zakończeniu praktyki zawodowej został oddelegowany do pracy w Wytwórni (...), gdzie pracował jako pomocnik przy obsłudze spycharki, przy czym świadek nie był w stanie nawet w przybliżeniu określić czy odwołujący wykonywał pracę operatora walca spalinowego. Z kolei drugi świadek J. N., pełniący obowiązki kierownika Powiatowego Zarządu Dróg (...) w G. w latach 1962–1992 przyznał, że oddelegował odwołującego po

zakończeniu praktycznej nauki zawodu do Wytwórni (...) w G. pod G. na stanowisko pomocnika maszynisty spycharki i jednocześnie potwierdził, że odwołujący wykonywał pracę operatora walca spalinowego w latach 1971 -1973.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, Sąd na podstawie zeznań świadków i twierdzeń odwołującego oraz w oparciu o przedłożone przez odwołującego dokumenty ustalił, że odwołujący od 2 września 1968 roku odbywał praktyki w zawodzie mechanik samochodowy, od 1 września 1971 roku pracował jako pomocnik maszynisty spycharki, a od 15 maja 1972 roku do 1 maja 1973 roku świadczył pracę na stanowisku maszynisty walca spalinowego. W tym zakresie Sąd miał na uwadze treść angażu, sporządzonego przez świadka J. N. w dniu 1 września 1971 roku Nr (...) -I- (...), w którym powierzono odwołującemu stanowisko pomocnika maszynisty spycharki poczynając od 1 września 1971 roku oraz zaświadczenie kwalifikacyjne Nr 3/17/72 z dnia 11 września 1972 roku i aneks do umowy z dnia 11 września 1972 roku, potwierdzające wykonywanie przez odwołującego pracy maszynisty walca spalinowego od 15 maja 1972 roku. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw, by odmówić wiarygodności zeznaniom świadków oraz odwołującego w tej części zważywszy, że świadkowie współpracowali z odwołującym w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G., w okresie jego zatrudnienia, byli osobami obcymi w stosunku do odwołującego i nie mieli zatem żadnego interesu w tym, by zeznawać na korzyść którejkolwiek ze stron postępowania.

Zeznania odwołującego zasługiwały na danie im wiary w tej części, w której odwołujący przyznał, że od 2 września 1968 roku do czerwca 1971 roku, jako uczeń szkoły zawodowej zdobywał praktyczne umiejętności w zawodzie mechanik samochodowy, następnie wykonywał pracę pomocnika maszynisty spycharki, a po ukończeniu specjalistycznego kursu operatora walca spalinowego jego praca w okresie od 1 września 1972 roku do 1 maja 1973 roku na stanowisku maszynisty walca spalinowego sprowadzała się do obsługi spycharki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. S. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu między stronami było czy odwołujący A. S. (1) spełnia kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury określone w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 1440), powoływanej dalej jako ustawa emerytalna, w szczególności czy posiada on wymagany na dzień 1 stycznia 1999 roku staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat.

Odwołujący domaga się przyznania mu prawa do emerytury twierdząc, że przez cały okres zatrudnienia, tj. od 2 września 1968 roku do 1 maja 1973 roku w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G., pracował w szczególnych warunkach jako mechanik samochodowy, maszynista spycharki i maszynista walca spalinowego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w dacie podjęcia przez A. S. (1) praktycznej nauki w zawodzie mechanik samochodowy, tj. w dniu 2 września 1968 roku, warunki zatrudniania młodocianych regulowały przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1924 roku w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. z 1924 roku Nr 65, poz. 636), które obowiązywały do 1 stycznia 1975 roku oraz przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1975 roku Nr 45, poz. 226 ze zm.), uchylonej z dniem 1 stycznia 1975 roku.

Młodocianymi w rozumieniu obowiązującej wówczas ustawy o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, w brzmieniu nadanym jej przez ustawę zmieniającą z dnia 15 lipca 1961 roku (Dz. U. z 1962 roku Nr 32, poz. 160 ze zm.), były osoby, które ukończyły 14 lat, a nie przekroczyły 18 lat życia (art. 1). Młodociani byli zatrudniani przez zakłady pracy na podstawie umowy o naukę, tylko w celu: nauki zawodu, praktycznego przyuczenia do określonej pracy czy odbycia wstępnego stażu pracy (art. 3 ust. 1).

Zgodnie natomiast z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 roku w sprawie II UK 169/10 okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 roku w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z

dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl §2 ust 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z ustaleń Sądu wynika, że odwołujący odbył praktyczną naukę w zawodzie mechanik samochodowy w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G. w latach 1968 - 1971, następnie po zakończeniu nauki, podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy na stanowisku pomocnika maszynisty spycharki. Odwołujący przez trzy lata odbywał naukę zawodu, przy czym przez trzy dni w tygodniu pracował w warsztacie, a w pozostałe dni uczył się w szkole. W tej sytuacji Sąd badając kwestię zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach, kwestionowanego przez organ rentowy zatrudnienia w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G., ograniczył się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa do badania okresu od 1 września 1971 roku, a więc od momentu uzyskania przez odwołującego 18 lat życia i zatrudnienia go na stanowisku pomocnika maszynisty spycharki do ustania zatrudnienia, tj. do 1 maja 1973 roku.

Skutki prawne wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze określone są w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440), powoływanej dalej jako ustawa emerytalna i utrzymanym jej przepisami w mocy rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.). Przepisy powołanego rozporządzenia nadal stanowią podstawę do ustalania wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków uprawniających do emerytury w stosunku do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej ubezpieczonym, urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn, wynoszącym co najmniej 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat. Emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego bądź złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z dniem 1 stycznia 2013 roku znowelizowano powołany wyżej art. 184, w ten sposób, że zniesiono wymóg rozwiązania stosunku pracy przez ubezpieczonego, przy zachowaniu pozostałych warunków przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach (ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 11 maja 2012 roku - Dz. U. z 2012 roku Nr 637).

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.), które zachowuje moc obowiązującą pod rządami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl §2 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Ustęp 2 §2 rozporządzenia stanowi, że w/w okresy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach (...).

Zgodnie zaś z §4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny

wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia (zgodnie z § 3 cyt. rozporządzenia - 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym, aby odwołujący mógł skutecznie domagać się przyznania mu prawa do emerytury, musiałby spełniać łącznie trzy przesłanki:

- osiągnąć wiek emerytalny wynoszący dla niego 60 lat,
- posiadać wymagany okres zatrudnienia wynoszący minimum 25 lat, w tym co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach,
- wykonywać pracę w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A cytowanego rozporządzenia.

Pomiędzy stronami niniejszego procesu nie pozostawał sporny wiek odwołującego A. S. (1), który 60 lat ukończył w dniu 18 kwietnia 2013 roku, tj. przed złożeniem wniosku o emeryturę. Bezsporny był również łączny staż pracy ubezpieczonego – ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz okoliczność nieprzystąpienia przez odwołującego do Otwartego Funduszu Emerytalnego. Sporne było natomiast to, czy odwołujący legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Jako, że orzecznictwo Sądu Najwyższego przyjmuje, iż „wykonywanie pracy w szczególnych warunkach (...) może być udowodnione wszystkimi dostępnymi środkami dowodowymi (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1998 roku o sygnaturze II UKN 357/98), a „ okresy pracy w szczególnych warunkach mogą być wykazywane przed sądem wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi przez Kodeks postępowania cywilnego, a w szczególności dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, wyjaśnieniami stron ” (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 sierpnia 2012 roku o sygnaturze III AUa 2677/11), Sąd podzielając ten pogląd przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność tego, czy praca odwołującego w spornym okresie stanowiła pracę w szczególnych warunkach.

Na samym wstępie podkreślić należy, że bez znaczenia pozostaje w niniejszej sprawie fakt, iż odwołujący nie legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym przez Powiatowy Zarząd Dróg (...) w G.. Określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „ pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do cytowanego rozporządzenia nie należy bowiem do kompetencji pracodawcy (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 roku o sygnaturze I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90). Wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 kpc), wydawanym dla celów dowodowych (przede wszystkim dla celów wykazania przed organem rentowym, że pracownik nabył uprawnienia związane z pracą w szczególnych warunkach), a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Należy podkreślić, że decydującą rolę, w analizie charakteru pracy wnioskodawcy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych jest możliwość jej zakwalifikowania pod odpowiednią pozycją załącznika do cyt. rozporządzenia. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, oparte przede wszystkim na dowodzie z zeznań świadków, twierdzeń A. S. (1), przesłuchanego w charakterze strony oraz zachowanej dokumentów przedłożonych przez odwołującego w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez organ rentowy, pozwala zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach jedynie okres zatrudnienia od 15 maja 1972 roku do 1 maja 1973 roku. W ocenie Sądu istnieją podstawy do dania wiary twierdzeniom odwołującego oraz zeznaniom świadka J. N. o wykonywaniu przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku maszynisty walca spalinowego w tym okresie. Odwołujący wykonywał tego rodzaju pracę stale, przez co najmniej osiem godzin dziennie. Okoliczność tę potwierdza również treść zaświadczenia kwalifikacyjnego Nr 3/17/72 z dnia 11 września 1972 roku oraz aneksu do

umowy z dnia 11 września 1972 roku, w których widnieje stanowisko maszynisty walca spalinowego. Praca pomocnika maszynisty spycharki nie jest pracą w szczególnych warunkach, przeczy temu zebrany w niniejszym postępowaniu angaż z dnia 1 września 1971 roku, z którego wynika, że pracodawca powierzył odwołującemu pracę pomocnika maszynisty spycharki. Okoliczność tę potwierdził sam odwołujący i świadkowie J. N. i W. D..

W niniejszej sprawie Sąd badając przesłankę 15-letniego okresu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych dopuścił dowód z zeznań świadków zawnioskowanych przez odwołującego i z zachowanych w oryginale dokumentów w postaci angażu z dnia 1 września 1971 roku Nr (...) -I- (...), zaświadczenia kwalifikacyjnego Nr 3/17/72 z dnia 11 września 1972 roku, aneksu do umowy z dnia 11 września 1972 roku, zaświadczenia z dnia 15 maja 1975 roku znak (...) i świadectwa pracy z dnia 26 stycznia 1978 roku Nr 000-IV- (...) dołączonych do odwołania. Na rozprawie w dniu 21 lutego 2014 roku odwołujący nie złożył dalszych wniosków dowodowych. Twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 kpc) powinno być bowiem udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 kpc i art. 6 kc). Nieprzedstawienie z kolei przez strony postępowania dowodów na poparcie twierdzeń, z których wywodzą skutki prawne powoduje, iż muszą one ponieść konsekwencje braku aktywności dowodowej (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2000 roku o sygnaturze III CZP 4/00, OSNC 2000/11/195, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1999 roku o sygnaturze I CKN 415/99, LEX nr 83805), a zasada ta obowiązuje także w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 roku o sygnaturze II UK 148/09, LEX nr 1286639).

W tym miejscu wskazać należy na pogląd, który sąd orzekający w niniejszej sprawie w całości podziela, wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 stycznia 2013 roku III AUa 673/12, iż zaliczenie nieudokumentowanych spornych okresów składkowych z przebiegu ubezpieczenia do stażu ubezpieczeniowego na podstawie zeznań świadków lub przesłuchania strony zainteresowanej jest dopuszczalne tylko w przypadkach nie budzących żadnych wątpliwości co do spójnego i precyzyjnego - rodzajowego oraz czasowego potwierdzenia się udowodnianych okoliczności. W razie przeprowadzenia w zasadzie wyłącznie dowodów z zeznań świadków, nie mogą one, choćby ze względu na znaczny upływ czasu, stanowić wystarczająco pewnego źródła dla rekonstrukcji faktów o rodzaju zatrudnienia, warunkach pracy i płacy oraz pozostałych niezbędnych okoliczności, w szczególności, gdy dotychczas przedłożone dokumenty tego nie potwierdzają, a zeznania świadków obarczone są znacznym stopniem ogólności.

Tym samym Sąd ustalił, że A. S. (1), który udowodnił łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, nie legitymuje się ponad 15-letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach, przy czym w tym zakresie należałoby uwzględnić do stażu pracy w szczególnych warunkach okres od 15 maja 1972 roku do 1 maja 1973 roku (11 miesięcy i 16 dni) z tytułu zatrudnienia w Powiatowym Zarządzie Dróg (...) w G., na stanowisku maszynisty walca spalinowego, wymienionym w wykazie A, Dział V zatytułowanym „ W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych ” w pkt 3 - prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, stanowiącym załącznik do powołanego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Mimo to zaliczenie w/w okresu, po uwzględnieniu okresów zatrudnienia od 1 kwietnia 1985 roku do 31 marca 1998 roku i od 1 kwietnia 1988 roku do 30 września 1998 roku w spółce (...) Sp. z o.o. w G., uznanych przez organ rentowy w wymiarze 13 lat, 5 miesięcy i 8 dni jest niewystarczające do przyjęcia, że praca odwołującego spełniała przesłanki, o jakich mowa w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, ponieważ odwołujący nie wykazał, że przepracował co najmniej 15 lat stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, uprawniających do nabycia wcześniejszej emerytury.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych wyżej przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴§ 1 kpc Sąd oddalił odwołanie A. S. (1) od decyzji z dnia 10 lipca 2013 roku, orzekając jak w sentencji orzeczenia.

SSO Małgorzata Kuźniacka - Praszczyk

Z./

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. doręczyć odpis wyroku wraz z uzasadnieniem odwołującemu,
3. akta przedłożyć za 14 dni, z apelacją lub z innymi pismami w sprawie.

P., dnia 24 marca 2014 roku

SSO Małgorzata Kuźniacka – Praszczuk